

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 11. juni 2021
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Line Herbæk Larsen
Sagsnr.: 2021-0030-6022
Dok.: 1983822

Besvarelse af spørgsmål nr. 1091 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1091 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. maj 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Nick Hækkerup

/

Niels Dam Dengsøe Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1091 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om ministeren vil ændre reglerne på området, idet der henvises til artiklen “Politiets efterlysning var ulovlig” fra ekstrabladet.dk den 12. maj 2021?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen af spørgsmålet anmodet Statsadvokaten i København om en udtalelse. Statsadvokaten i København har for så vidt angår retsgrundlaget for efterlysning af en identificeret sigtet bemærket følgende:

”1. I forbindelse med efterforskningen af en sag vedrørende flere voldtægter, som blev varetaget af Københavns Politi, anmodede politikredsen om byrettens kendelse til i medfør af retsplejelovens § 818, stk. 2, at udsende en pressemeddelelse vedrørende efterlysning af mulige ofre i forbindelse med sagen og til at offentliggøre et fotografi af den sigtede i sagen. Ved kendelse af 19. januar 2021 afslog Københavns Byret anklagemyndighedens begæring, idet retten bemærkede, at det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen i § 818, at denne regulerer betingelserne for politiets adgang til at foretage offentlig efterlysning som led i efterforskningen, og at udgangspunktet for den foreslåede regulering alene er offentlige efterlysninger, der indebærer et straffeprocessuelt tvangsindgreb. Efterlysning af bortgåede eller savnede personer eller undvegne strafafsonere omfattes derfor ikke af de foreslåede bestemmelser, ligesom efterlysninger af forurettede eller andre vidner, uanset at efterlysningen sker som led i strafforfølgningen, endvidere falder uden for reguleringen.

Kendelsen blev kæret af Københavns Politi med påstand om, at der var lovhjemmel til det pågældende efterforskningsskridt, idet man som principalt hjemmelsgrundlag henviste til retsplejelovens § 818, stk. 2, jf. stk. 1, eller en analogi heraf, og subsidiært til retsplejelovens § 812 under henvisning til U 2001.1637 Ø.

Ved kendelse af 19. februar 2021 kom også Østre Landsret frem til, at der ikke i retsplejelovens §§ 812, 818 eller 819 var hjemmel til, at politiet måtte offentliggøre et fotografi af sigtede med henblik på at opnå kontakt til de forurettede i tre af sagens forhold eller eventuelle andre vidner. Landsretten bemærkede i den

forbindelse, at den omstændighed, at det tidligere nedlagte navneforbud vedrørende den sigtede var ophævet, ikke kunne føre til et andet resultat.”

2. Det må på baggrund af Østre Landsrets kendelse af 19. februar 2021, som gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2021, side 481/2, lægges til grund, at retsplejeloven ikke indeholder hjemmel til at offentliggøre fotografier af identificerede mistænkte med henblik på at udfinde vidner til brug for sagens oplysning.

Endvidere må det lægges til grund, at der heller ikke i forbindelse med ophævelsen af et navneforbud er en afledt hjemmel til offentliggørelse af et fotografi af en identificeret sigtet med henblik på udfindelse af vidner, heller ikke selvom retten i forbindelse med sagens behandling er orienteret om, at ophævelsen skal bruges til offentliggørelse af fotografier af identificerede mistænkte eller sigtede med henblik på at udfinde vidner til brug for sagens oplysning.

Det er anklagemyndighedens opfattelse, at det i lyset af Østre Landsrets kendelse bør overvejes at skabe den nødvendige lov-hjemmel til offentliggørelse af fotos af identificerede sigtede med henblik på efterlysning af vidner.”

2. Justitsministeriet kan i forlængelse af ovenstående oplyse, at det følger af retsplejelovens § 812, stk. 1, at fotografier af en mistænkt kun må forevises for personer uden for politiet, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og det må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen. Det følger videre af stk. 2, at afgørelse om forevisning af fotografier træffes af politiet.

Det følger af retsplejelovens § 818, stk. 1, at politiet må offentliggøre signalement eller andre oplysninger, der er egnet til at fastlægge identiteten af en formodet gerningsmand, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og offentliggørelsen antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, herunder for fastlæggelsen af den pågældendes identitet, eller for at forebygge yderligere lovovertrædelser.

Politiet må dog alene offentliggøre fotografier af en formodet gerningsmand, hvis der foreligger en begrundet mistanke om, at den pågældende har begået en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, jf. § 818, stk. 2. Offentliggørelse af signalement, andre oplysninger eller fotografier må ikke foretages, hvis indgrebet vil være

uforholdsmæssigt i forhold til dets formål og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, jf. § 818, stk. 3.

Efter retsplejelovens § 819, stk. 1, kan politiet gennem bl.a. presse, radio, eller fjernsyn efterlyse en person, som politiet kender identiteten på, hvis der er en særligt bestyrket mistanke om, at den pågældende har begået en lovovertrædelse, der kan straffes med fængsel i 1 år og 6 måneder, eller det må antages at være af afgørende betydning for straffeforfølgningens gennemførelse eller for at forebygge yderligere lovovertrædelser af tilsvarende grovhed. Der kan i den forbindelse gives oplysninger om sigtedes identitet, herunder navn, stilling og bopæl, ligesom der kan offentliggøres et fotografi af vedkommende, jf. stk. 2. Efterlysning må dog ikke foretages, hvis indgrebet vil være uforholdsmæssigt i forhold til dets formål og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, jf. stk. 3.

3. Jeg er i lyset af Østre Landsrets kendelse af 19. februar 2021, som gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2021, side 481/2, åben for at se på, om retsplejelovens regler om andre efterforskningskridt kan ændres, så politiet kan offentliggøre fotografier af sigtede eller mistænkte med henblik på at identificere forurettede eller andre vidner som led i efterforskningen af en straffesag, uagtet at politiet er bekendt med den sigtedes eller mistænktes identitet og eventuelt har vedkommende i sin varetægt. Jeg har derfor bedt mine embedsmænd om at se på, om reglerne kan ændres.